

Jan III van Brabant: ?, ca. 20 oktober 1300 — Brussel, 5 december 1355

Jan III 'de Triomfator' van Brabant was hertog van Brabant en Limburg van 1312 tot 1355, en volgde in die functie zijn vader Jan II op. Vanaf 1327 was hij twaalf jaar lang de heer van Breda.

Hertog van Brabant en Limburg

Periode: 1312-1355

Voorganger: Jan II

Opvolger: Johanna

Vader van Jan III: Jan II van Brabant

Onder druk van de steden stond hij op 14 juli 1314 de Waalse Charters toe, waardoor het politieke en financiële bestuur nagenoeg volledig in handen van de steden kwam. Mede door zijn handig manoeuvreren werd de machtspositie van Brabant hierdoor zo groot, dat hij in 1332 en 1334 een heuse blokkade door een machtige coalitie van omringende vorstendommen met succes kon doorstaan. In 1336 werd hij medeheer van Mechelen, een Luikse enclave in Brabant. In de Honderdjarige Oorlog koos Jan III aanvankelijk de zijde van Engeland, om de wol invoer in zijn hertogdom veilig te stellen, maar vanaf 1345 begon hij naar Frankrijk over te hellen. In 1347 deed hij in Limburg troonsafstand ten voordele van zijn zoon Hendrik. Deze overleed echter twee jaar later, waarna Jan opnieuw hertog van Brabant en Limburg werd.

Zijn binnenlands beleid werd gekenmerkt door de uitbouw en de versteviging van het machtsapparaat en door de dominante rol van de steden. Wegens het voortijdige overlijden

van zijn beide zonen Hendrik (-1349) en Godfried (-1352) werd Jan III na zijn dood opgevolgd door zijn oudste dochter Johanna.

Johanna van Brabant

De betwisting van deze erfregeling door Vlaanderen en Gelre leidde tot de Brabantse Successieoorlog en de Vrede van Aat.

Hij werd op jeugdige leeftijd (in 1311?) uitgehuwelijkt aan Maria van Évreux (1303-1335), dochter van graaf Lodewijk van Évreux. Het paar kreeg volgende kinderen:

- Hendrik (-1349), gestorven in een riddertoernooi nadat hij toelating had gegeven om de Joden te vervolgen
- Godfried (-1352)
- Johanna van Brabant (1322-1406), gehuwd met Willem IV van Holland en met Wenceslaus I van Luxemburg
- Margaretha van Brabant (1323-1380), gehuwd met Lodewijk van Male, graaf van Vlaanderen
- Maria van Brabant (1325-1399), gehuwd met Reinoud III van Gelre.
- Jan (1327-1335)

Naast die uit zijn huwelijk had Jan ook nog een dochter uit een relatie met Ermengaard Van Vene:

- Johanna van den Vene (circa 1330). Zij trouwde met Costin van Ranst, heer van Cantecrode en Edegem.

Hertog Jan had voorts als bastaardkinderen uit zijn favoriete concubine Isabella van de Venne: Jan, Johanna en Hendrik van de Venne. Jan van de Venne stond zeer in de gunst van zijn halfzuster hertogin Johanna. Op 20 november 1380 leende zij hem haar hof, huis en woning te Hoeilaart en gaf hem de zorg over haar honden. Op 28 augustus 1396 schonk zij Jan van de Venne dit bezit als erfelijk leengoed. Door haar opvolger hertog Antoon werd deze schenking omgezet in een lijfrente. Hoeilaart werd toen in pacht gegeven aan de Hinckaerts en nadien geschonken aan Hendrik van Wittem, ook een afstammeling uit een bastaard tak van de Brabantse hertogen. (Brabantse Yeesten deel II, blz. 640 en 687).

Uit een relatie met Elisabetha Maria van Huldenberg had Jan van Brabant nog een zoon:

- Jean Brant (ca.1341-ca.1371), diens kleinzoon, Arent Brant Jansz. (ca.1412-ca.1487), was heer van Grobbendonk. Hij trouwde met Katrina van Heinsbergen. Uit zijn huwelijk werd geboren: Elisabeth Brant die trouwde met Jan V van der Dussen (ca. 1435-1496) heer van Dussen, Heeraartswaarde en Munsterkerk en schout van Breda

Halve groot (demi gros) van Jan III, geslagen Brussel, 1326.

Jan III werd begraven in de Abdij van Villers.

Ruine van de Abdij van Villers